

Az R. M. P. Arad-városi és rajoni bizottsága, a városi és rajoni néptanács lapja

Népköztársaságunk alaptörvényének napja

Egyenlő jogokkal

Szeptember 24-én egész népünk az RNK Alkotmányának Napját ünnepli és kinyilvánítja legértékesebb megvalósítása, népi demokratikus rendszerünk iránti szeretetét és ragaszkodását.

Népi demokratikus államunk alaptörvénye azoknak a nagy szabadságjogoknak a törvénye, melyeknek ma egész dolgozó népünk örvend. Az ország Alkotmánya szentesíti népünk történelmi győzelmét, melyet a szabadságharc és nemzeti függetlenségért folytatott évszázados harcban vívott ki. Alkotmányunk alapvetően különbözik az 1944 augusztus 23-ika előtti burzsoáz alkotmányoktól, melyek hangzatos szavakban szóltak a „szabadságjogokról”, de amelyek valójában a kevesek érdekeit képviselték a többség kárára. Az egykori alkotmányok a kizsákmányolók osztályérdekeit tükrözték és demokratikus külsőségek mellett törvényesítették a széles néptömegek eltávolítását az állam vezetésétől.

Országunk új Alkotmánya a román nép nemzeti és szociális szabadságáért vívott harcának eredménye. Ez az alkotmány szentesíti azokat a mély gazdasági átalakításokat, melyek országunk társadalmi-gazdasági felépítésében bekövetkeztek. A Román Népköztársaságban a teljes államhatalom a városi és falusi dolgozók kezében van. A gyárak, a bányák, a bankok, az ásványi kincsek az egész dolgozó nép vagyonát képezik. A föld azoké, akik megművelik. A kizsákmányolás ágja alóli felszabadulás — országunk dolgozó népének legértékesebb vívmánya — új tartalmat adott az életnek. A munka becsület dögje lett, a munkásszótly öntudata emelkedett, a tömegek alkotóereje a multban ismeretlen lendületet kapott. Az első öt éves terv folyamán elért sikerek, az utóbbi években a technika és a kultúra terén megvalósított óriási haladás átalakították Romániát és a haladott ipari országok sorába állították. A Szovjetunió tapasztalataitól vezelve, országunk, a párt bölcs vezetése alatt, megvalósítja a szocialista iparosításról szóló lenini tanítást, elsősorban a nehézipart és különösen a gépipart fejlesztve.

Az eddig elért nagy sikerek lehetővé tették az RMP II. kongresszusa számára, hogy dolgozó népünk alkotó erejének, a nemzetgazdaság felvirágzásának széles tervét töltsze ki. Pártunk II. kongresszusa által a második öt éves tervvel kapcsolatban elfogadott irányelvek legfőbb feladatául egy egységes, szocialista gazdaság megteremtését írják elő, melyben a szocialista ipar állandó fejlődésének alapján biztosítani kell a mezőgazdaság szocialista átalakítását, úgy, hogy 1960-ra a szocialista szektor uralkodóvá váljék a mezőgazdaságban mind a bevetett terület, mind az árutermelés terén.

Az ország szocialista iparosítása lehetővé tette a közhasználati cikkek gyártó ipar fejlődését. A dolgozók életszínvonalára érezhetően emelkedett. A dolgozó tömegek ma jobb életnek örvendhetnek, megvan a joguk a munkához, a pihenéshez és, öregség, valamint betegség esetén biztosították számukra az anyagiakat. Az RNK alkotmányában foglalt eme jogok azt mutatják, hogy pártunk és államunk politikájának célja az emberről való gondoskodás.

A dolgozó emberek, — kiknek a multban nem volt más szabadságjog, mint az, hogy elviselje az elnyomást és a megaláztatásokat és nem örvendhetek egyéb jogoknak, mint annak, hogy végig kizsákmányolták őket, azért, hogy megtölthessék a telhetetlen kapitalisták zsebeit — ma új életet élnek, melyben biztosították a lelkiismereti szabadságot, a szervezkedési szabadságot, az ifjúság iránti gondoskodást.

Az ország alkotmánya minden állampolgár számára biztosítja és garantálja a tanuláshoz való jogot. Az összes iskolák, intézetek és egyetemek kapul tárva állnak mindazok előtt, akik tanulni akarnak.

Az évszázadokon át sötétségben és rabságban tartott, kizsákmányolt és megalázott nők ma azonos jogokkal bírnak a férfakkal a gazdasági, politikai, állami és kulturális élet minden területén. Az állam védi a házasságot és a családot, védi az anyák és a gyermekek érdekeit azáltal, hogy segítséget ad a sokgyermekes és elhagyott anyáknak és fizetett szülési szabadságot biztosít. Nemrégiben a munkaadókat úgy módosították, hogy a szülési szabadságot 32 nappal növelték (80 napról 112 napra), népi demokratikus államunknak a dolgozó nép iránti gondoskodása bizonyítékaként. A fizetett szülési szabadság kívül az anyák különleges, ingyenes orvosi kezelésben is részesülnek. Szülőthonokat, bölcsődéket és napközi otthonokat létesítettek az anyák és a gyermekek számára.

A román és a nemzeti kisebbségek soraiba tartozó dolgozók teljes jogú egyenlősége ma már olyan valóság, mely növeli hazánk összes főitnek barátságát és megerősíti népi demokratikus rendszerünk erejét.

Az Alkotmány szentesíti azt az elvet, hogy a hatalom a néptől ered és hogy a nép saját maga gyakorolja ezt a hatalmat, sorsának igazí uraként a nép és szabad hazája javára.

A népi demokratikus rendszer alapját a munkásszótly és a dolgozó parasztság szövetsége képezi. A párt és a kormány állandó munkát fejt ki, hogy a dolgozó parasztság széles tömegeit irányítsa, azok szabad elhatározása alapján, a szocialista mezőgazdaság útjára, a bőség, a boldog élet útjára. Egyre több dolgozóparaszt győződik meg a közös munka előnyeiről. A mezőgazdaság szocialista szektora erős fejlődésnek indult. A II. kongresszus óta, csupán hat hónap alatt, a kollektív gazdaságok és a mezőgazdasági társulások száma 6.325-ről 9.436-ra emelkedett.

A Román Népköztársaság Alkotmánya rámutat arra, hogy „a Román Népköztársaság külpolitikája a béke megvédésének, a Szovjetunióval és a népi demokratikus országokkal való barátságának és szövetségének politikája, minden békeszerző néppel való béke és barátság politikája. Szoros egységben a párt és a kormány körül, élvezve és büszkélkedve az RNK Alkotmánya által biztosított nagy szabadságjogokkal, népünk lendülettel harcol a szocializmus felépítéséért és a béke megvédéséért, azzal a szilárd elhatározással, hogy önzetlenül és hőiesen megvédje az Alkotmányban lefektetett vívmányait.

A G. Dimitrov gyár szerszám-osztályán dolgozom. Ideetova 46 éve esztorgályos vagyok. Ezidő alatt, mint magyar anyanyelvű munkásnak, sok nehézséggel ütköztem a kenyér megszerzésére. Sok munkahelyen dolgoztam, egyik munkaadótól a másikhoz kerültem. Harminc évvel ezelőtt, 1926-ban, már a CFR-nél dolgoztam. Egyre éleződött a nemzeti érdekek, mert a munkaadók, a részvényesek megtagadták az egyik eszköztől a másikéig tekintettel a különböző nemzetiségű munkások egymás ellen uszítását és így az uszítás nyomán fakadt ellentétekből fokozódott a kizsákmányolás lehetősége.

A Vörös Triko konfektio osztályának szabászati részlegén dolgozom, mint technológus. Alkotmányunk — szabad életünk alaptörvényének ünnepe, a nőknek biztosított egyenlő jogokról írok néhány sort.

Az Alkotmány 83. szakaszából idézek itt először egy részt: „A Román Népköztársaságban a nőknek a gazdasági, politikai élet, az államélet és kulturális élet minden terén a férfakkal egyenlő joguk van.

A nőknek a férfiakkal egyenlő jogai vannak a munkához, a bérhez, a pihenéshez, a társadalmi biztosításhoz és a tanuláshoz...”

Az Alkotmány eme szakasza és minden sor nem csupán írott törvény, hanem élő társaságunk kormányának következetesen a béke, az államok közötti kölcsönös megértés, a békés egymás mellett élés magyszere elve mellett szállt alá, amint azt az Alkotmány is leszögezi: „A Román Népköztársaság külpolitikája a béke megvédésének politikája, a Szocialista Szovjet Köztársaságok Szövetségével és a népi demokratikus országokkal való barát-

Később, 1933-ban megkezdődtek a nyelvviszágak. A magyar anyanyelvű munkásoknak kötelező volt a román nyelvből levezgázni. Három év alatt körülbelül tíz vizsgán kellett résztvenniük. Kötelezővé tették a román nyelvtanulást, de amikor a kimerítő munka után a tanulásra került volna a sor, mindig „sürgős” munkát adtak. S a vizsga után 1936-ban megkaptam a felmondást.

Mindaz azonban a mult keserves emléke. A G. Dimitrov gyár szerszám-műhelyében most már nyolc éve dolgozom, de egyetlen esetre sem emlékszem, hogy egyszer is felmerült volna a kérdés valaki nem-

Szabad életünkről

összesen négy évig tanultam, majd visszatértem a Vörös Triko gyárba gyakorlati munkára, s jelenleg is itt dolgozom — mint már említettem — a konfektio osztály szabászati részlegének technológusa vagyok.

Há most — az Alkotmány megszavazása után 4. évfordulóján — visszagondolok az eltelt évekre, a párt és a kormány iránti szeretet érzése tölti el szívemet, és az a szilárd elhatározás, hogy az egyenlő jogok biztosítását, a sokoldalú támogatást új munkahelyemen viszonozzam. A férfakkal vállaltva küzdök szabad életünk felvirágoztatásáért.

Féder Anna,
a Vörös Triko gyár
konfektio osztálya
szabászati részle-
gének technológusa

Külpolitikánk a béke politikája

Négy évvel ezelőtt, 1952 szeptember 24-én lépett életbe az RNK új Alkotmánya. Az azóta eltelt időszak eseményei újabb ragyogó bizonyítékai az Alkotmányban lefektetett elvek helyességének.

Hazánk tagja lett az ENSZ-nek és egyre erőteljesebben hallatja szavát a nemzetközi életben.

Dolgozó népünk mely meglepéssel tapasztalhatja, hogy népköz-

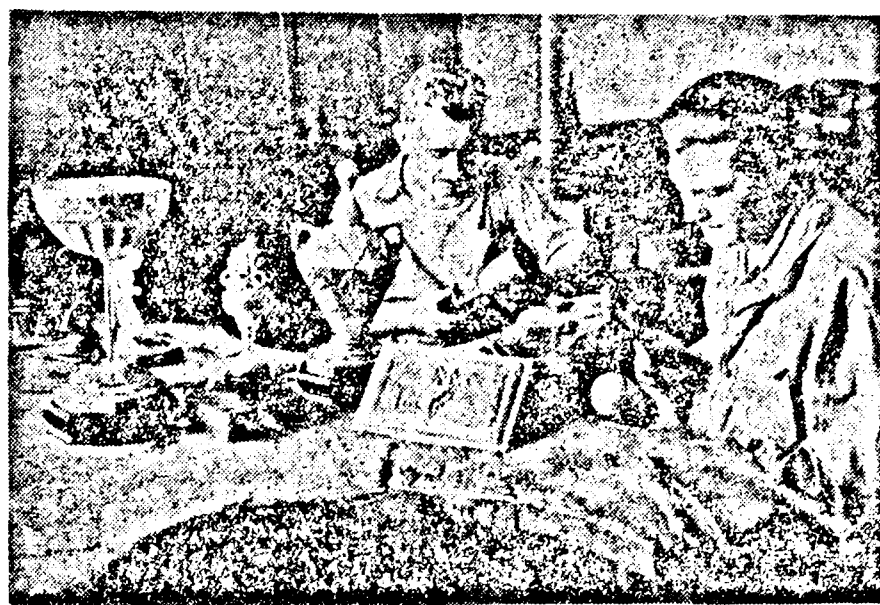
társaságunk kormányának következetesen a béke, az államok közötti kölcsönös megértés, a békés egymás mellett élés magyszere elve mellett szállt alá, amint azt az Alkotmány is leszögezi: „A Román Népköztársaság külpolitikája a béke megvédésének politikája, a Szocialista Szovjet Köztársaságok Szövetségével és a népi demokratikus országokkal való barát-

ság és szövetség politikája, az összes békeszerző népekkel való béke és barátság politikája”.

Alkotmányunk évfordulóján azt a szilárd meggyőződésemet fejezem ki, hogy országunk a megkezdett uton továbbhaladva, jelentős mértékben hozzájárul a népek közötti béke és barátság megszilárdításához.

Wiener Ludmilla,
néptanács képviselő

Készülnek az olimpiai serlegek

Két hónap múlva a távoli kontinens — Ausztrália — városában Melbourneban kigyullad az olimpiai láng. Megkezdődnek a XVI. olimpiai játékok. A rendező országban befejezéshez közelednek az előkészületek. Az egész világon a sportolók napról-napra bámulatos eredményeket érnek el és régen túlhaladtak már az úgynevezett emberi teljesítmőképesség határán.

Az Olimpia színhelyétől több, mint 20.000 kilométerre hazánkban a sportolók mellett az aradi Gravurában is nagyban folynak az előkészületi munkálatok. Ugyanis a Gravura dolgozóihoz jutott a megtisztelő feladat, hogy olimpiai serlegeket készítsenek, amelyeket hazánk sportkültötségének képviselői visznek magukkal Melbourneba.

Képzőnkön Cseh József és Hohn István ezüstművesek, a serlegkészítő osztály dolgozói a művészi kivitelezésű olimpiai serlegeken a befejező munkálatokat végzik.

Magyarországi ifjunktások Aradon

Alig néhány hét előtt DISZ gyűlésen határozták el a budapesti 13-9 kerületi ifjunktásai, hogy külföldre utazzanak. Gyorsan előkészült a térkép, s városunk mellett döntöttek. Észrevétlenül teltek készülődéssel, tervezgetéssel a napok, s péntek délután már meg is érkezett a 41 ifjúból álló csoport. Valamennyien életkedvvel teli, fiatal leányok, fiúk.

Szarka Ignác csoportvezető jó anyaként vigyáz vendégeire. Most is éppen Osvári Emilt, egy csillogószemű, vidám fiatalembert lát el „jótanácsaival”. Közben élénken folyik a beszélgetés a mieink és a vendégek között. Régi barátként beszélnek uti élményeiről, otthoni életükről, szervezeti, munkájukról.

Többségük a Belkereskedelmi Ipari Szállító vállalatnál dolgozik. (Igy nem is csoda, hogy mindent gyorsan szeretnének meglatni, hiszen hozzá szoktak a nagy sebességhez.) A vacsora előtti pár órára a leányokhoz csatlakozom. Izgatottan várják őket a 4. számú középiskola bentlakói, mert a hét leány három napig az 6 vendégük lesz. Rövidesen megindult az ismerkedés a leányok között. Iskoláink a budapesti tanuló-társakról, uttókról, ifjunktásokról.

Vacsoránál az üdvözlő beszédet után a budapesti ifjak átnyújtják az IMSZ városi bizottsága számára hozott ajándékukat, egy automata nap-tárral ellátott órát, — a magyar ipar egyik újabb remekművét.

Közben egymásután hangzanak el javaslatok, kívánságok, tervek, az előkövetkező napokra vonatkozóan. A G. Dimitrov, I. Ranghef üzemek, a képtár, a muzeum, a Marospart, mind olyan helyek, amelyeket feljuttatnak meg szeretnének ismerni.

Reméljük, budapesti vendégeink, kedves élményekkel meggazdagodva térnek vissza hétőn munkahelyükre. (—k—s)

ODAADÁSSAL DOLGOZIK

Odaadással végzi szervezeti és termelési feladatait, Cor Ioan Vörös Triko gyári kötsző. Lendületes és kitartó munkával éri el a havi 84 százalékos minőséget és a 35 százalékos norma túlteljesítést.

Tudományos Ülésszak Hunyadi János emlékeztelére

Az RNK Akadémiája tudományos ülésszakot rendezett Hunyadi János halálának 500. évfordulója alkalmából.

A péntek délutáni megnyitó ülésen jelen volt: Chivu Stoica, Emil Bodnăras hadsergeztábornok, Miron Constantinescu, Petre Borilă, Constantin Pirvulescu, Alexandru Birlădeanu, dr. C. I. Parhon professzor akadémikus, Constanța Crăciun, I. Murgulescu akadémikus, Pavel Tugui és mások.

Az ülésen részt vettek Elek Lajos, Székely György és Majusz Elemér magyar történészek, a Magyar Tudományos Akadémia küldöttei és V. Nikolajev professzor, a Bolgár Tudományos Akadémia küldötte.

Megjelent az ülésen számos akadémikus, az RNK Akadémiájának több levelező tagja, számos tudományos kutató, tanár és főiskolás. Az ülést I. S. Gheorghiu akadémikus nyitotta meg.

Ezután P. Constantinescu-Iasi professzor, akadémikus, az Akadémia történelemtudományi alosztályának elnöke szólt fel. Beszédében kiemelte, hogy Hunyadi János a nép ügyének szolgálatába állította politikai tevékenységét, az idegen agresszió ellen harcolt s ezért korának rendkívüli jelentőségű, haladó vezetője volt. Hunyadi — harcaiban — a széles néptömegekre támaszkodott.

Ezután Ilie Murgulescu akadémikus emelkedett szólásra, aki — a többi között — ezeket mondotta:

A Román Népköztársaság kormányának és az RNK Akadémiájának úgy önnepeli meg ezt az évfordulót, mint azoknak a nemzeti szabadságharcoknak magaslatos jelképét, amelyeket ezelőtt ötszáz évvel a román és a magyar, a szerb és a bolgár nép, Délkelet-Európa összes népei vívtak az ottani beözönlés ellen.

Ezután A. Otelea akadémikus „Hunyadi János” címmel, Elek Lajos professzor, magyar akadémikus „Hunyadi János és korának nemzetközi kapcsolata” címmel terjesztettek elő tudományos közlést.

(Agerpres)

Kukoricaarató kombajn

A papesti-leordeni állami gazdaság egyik kukoricaátláján most végzik el egy 1956-os gyártmányú új kombajncsoport gyakorlati tereppróbát. A kombajnokat a fővárost Semănătoarea gyártotta a Ku—2 szovjet kombajn mintájára, egyes módosításokkal, amelyeket a mult évi aratás idején végzett kísérletek tették szükségessé. A kombajn egyidejűleg levágja a kukoricaszárat, leszedi róla a csöveket, azután silózás céljára apróra vágja a kukoricaszárát. A kombajn teljesítmőképessége, a sorok sűrűsége szerint, óránként 0,65—0,85 hektár.

A jövő évben a Semănătoarea megkezdte az új kombajn sorozatgyártását belföldi és export-célokra. Már ebben az évben elküldik a kombajnok mintapéldányait a népi demokratikus országoknak, különböző munkakörülmények között történő kipróbálás végett.

(Agerpres)

Előlegszítés a hidasligeti kollektív gazdaságban

A Temesvár tartományi hidasligeti kollektív gazdaságban a napokban kiosztották a negyven százalékos terményelőleget. A tagok előlegként egy munkáegységre 3 kiló búzát, egy kiló árpat, valamint pénzt, turót és egyebet kaptak. Hektáronkénti átlagtermésük búzából 1629 kiló volt, árpatból 1259.

Munkában a kollektivisták...

A vingai Hristo Botyev kollektív gazdaság udvara üres. Az irtódaiban is csak néhány tagot találunk. Az elnök, Bálint Péter a kukoricaarató munkálatairól tárgyal Koszilkov Ferenc II.-vel, a 6-os számú brigád felelőseivel.

Tegnap megkezdtek a kukoricaaratót, — mondja az elnök, miután közlöm jövetelem célját — ma már teljes erővel dolgozik mind a nyolc mezei brigád.

A déli órákban már jönnek a csöves kukoricával megrakott szekerek. Egyesek a gazdaság udvarán ráhajtják a tartalmukat, mások közvetlenül a begyűjtő központhoz szállítják. Bálint elvtársától tudom meg, hogy ezzel elősegítik a munka gondúlekenységét. Ugyanis, ha a gazdaság valamennyi kocsija — mintegy 90 — a gazdaság udvarára hordaná a kukoricát, várakozniok kellene egymásra.

Már tegnap, az első napon is szép eredményt értünk el — mondja Koszilkov Ferenc II., s kabátja belső zsebéből jegyzetfüzetet húz elő. — 83 és fél mázsa elsőosztályú és 530 kiló másodosztályú kukoricát hozott be a 6-os brigád, de mintegy 45 mázsa kint maradt, amit most reggel szállítanak be.

Munkaerőhiány ma már nem merül fel — tudom meg a brigádve-

zetőtől. — Mindenki igyekszik minél több munkanapot teljesíteni. Itt van például a 6-os számú brigádból Horváth Pál, Medgyes Péter, Fergemir Katalin II., Meschin Lucia és a többiek, akik mindennap megjelentek a munkában és szorgalmasan dolgoznak.

Beszélgetésünk során szó esik az egyéb mezőgazdasági munkákról is. Az őszi vetésre szorgalmasan készülnek. Mintegy 580 hektáron elvégezték a másodoszori szántást.

— Az úgy történt — magyarázza Bálint Péter —, hogy ez év tavaszán a fenlaki GTA dolgozott nekünk. Az üzemanyag szállítás, a GTA vezetőivel való kapcsolat nehézségekbe ütközött. A legnagyobb dologidőben is mindennap két kocsit kellett adnunk a traktorosoknak. A közlekedési nehézségek és a vezetőség nemtörődősége folytán gyakran elromlottak, leálltak a traktorok... Így aztán elhatároztuk, hogy inkább szerződést kötünk az orczifalvi GTA-val, hiszen az mindössze három kilométerre van tőlünk. Így is osekeltünk. Az orczifalvi GTA vezetősége azonnal segítségünkre sietett. Eddig négy traktoros brigád dolgozott a kollektíva földjén, tehát jóval több, mint ezelőtt. Most a na-

pokban megkapjuk az ötödik traktoros brigádot is. A traktorok megállás nélkül végzik a szántást. A 18 vetőgép segítségével, amelyeket a gazdaság javítóműhelye oszaken teljes egészében kijavított, rövid idő alatt elvégezték a vetést. A traktorok munkájával elégedettek. Hetenként legalább kétszer, de többször is megjelenik a gépalomlás igazgatója, a főmérnök és érdeklődnek a munka minősége, a fennálló nehézségek felől. Ugyanakkor a traktorosokkal is hosszan elbeszélgetnek, meghallgatják panaszait.

A kollektivisták nem hanyagolják el a kisebb munkálatokat sem. A kertészetben a hét elején megkezdtek a sárgarépa szedését, amelyet közvetlenül a szövetkezetnek adnak át. Nem hanyagolják el a kertészetet, mert már eddig is szép jövedelmet biztosított.

Bár ebben az évben a vártnál gyengébb termésért élt a kalászos gabonából, mégis a Hristo Botyev kollektív gazdaság tagjainak biztosítva van évi kenyertük. S az idejében végzett őszi mezőgazdasági munkálatok pedig nagymértékben hozzájárulnak, hogy a jövő évben a kalászosokból is kiváló termést takarítsanak be.

—sz—d

SIMONYI IMRE*

SZÜLŐFÖLDEM

Vers egy régi juhászról

Belényesen egy juhakol:
az maradt az elmúlt nyárból —
s aki zsendővel kint, —
Urs Traján, a birkapásztor.

Csöndes tűzről békességgel
ültünk sziklák nyári estén,
alig szólunk, hiszen alig
értettünk szót egymás nyelén.

Futjuk csak dohánynak füstjét
s bámultuk órára nőtt
árnyékunkat — s bologattunk
egy arajbó, ha ránköszönt.

Es szálit a füst, jó dlozoat,
s abba kettőnk hite megért —
Egyikünk sem volt hamis
(mint hajdan az egyik testvér

az a régi, első gyilkos,
aki hamisan dlozolt...)
Mi a hitünkkel dloztunk,
ahogy a csordapásztorok

sok ezer évvel azután,
hogy embert őlt az első kés...
— Sokezer évet késél Mester
szent pünkösddel: — Békességl

S tán sokezer év kell még hozzá...
Mert úgy hirtik, hogy Urs Traján
őre kell még előbb mennem
joggal, ágyuval, vagy kaszával —

Urs Trajánna. — Kinek szemére
békés árnyékot vet a bánat.
Ismerős bánat — láttam egykor
táskás szemében nagyapámnak...
1939

Az út

Kétoldalt ják: akácok, jegenyék
hajlongnak, zengnek — mint amott
[a lány
az árkon túl: — egy tag krumplít
[kapál
—: verőfényes Színyet Merse kép...

Am a palettán most költő keze —
— A hajdani, idillé álmodott
téma, im komorabbá változott:
vadsólt gúnyában pár alak hevert

„Paraszt majális”. — Mennyi, meny-
[nyi szín
és mennyi rongy és mily reménytelen,
ahogy szemük az út felé mered —

Szívükben vód, torkukban fojt a kín
és bánatuk, mint az út, végtelen —
— Ki tudja, merre tart s honnét
[ered?]
1944.

Komp a Fekete Kőrösön

A part sárhoz békén meglapul,
alig himbálja most a lassú ár —
lilás ködökben lengedez a táj,
béke van és csend és alkonyul.

A vén révész még jön a gáton áll.
Táskás szemében semmi indulat.
Isotorkát már a muliban, ha kutat
valami legényes emlék után.

Hisz dudoa nő rég a kazal helyén,
melynél különbet senki sem rakott —
S a lány is vénasszony már — a kiért

sugárban ömlött hajdan ki a óér...
— Am ott egy vándor merít kalapot
a gulyakutnál. — Vajon merre tér?

A kút

Az oldala bedőlt már — gonidolom.
S a kő, amelyet bársnyos moha
fedett — mint vénasszonyok jogsora —
kihullt és helyét jeltelte a grom.

Rozzantán áll a régi udvaron.
— A régi udvar... Ó, az is de nyúlt
s a veder, melyben annyi dnyne hullt
sem jlyeg már az éra ostonon —

Ki tudja, hogy mi lett a sorsa? — Tán
összelört egy napon s a mélybe hullt
gyermekkorom játéka után...

S még mennyi ódon titkot rejt a kút?
— Nyár estéken mesélte nagyapám —
— S ki visszazélt rám: a kislíut...

Bihar felé!

Öthónod volt az a fedél,
ételed volt az a kenyér,
— sose voltál ilyen drodn
Bihar táján, Bihar táján —

Milyen lány volt az a kényes,
milyen falu volt Belényes,
hogy bánatod csak ott derül
Bihar körül, Bihar körül?

Öregapád háromváltás
gályáján a birkádlást
lengeti az emlékezt
Bihar felett, Bihar felett...

* Simonyi Imre, az itt közölt versek
szerzője az aradkörtényi Simonyi-
falván született. Jelenleg a hőme-
zővásárhelyi „Vásárhelyi Szó” című
lap munkatársa. A „Szülőföldem”
című ciklus verseinek egyikét-mási-
kát még a második világháború elől-
ti, vagy alatti években írta. (Ilyen a
„Vers egy régi juhászról” is, amely
eszméi tisztázatlansága ellenére,
meghítt emléket állít a román-ma-
gyar együttélésnek).

SZOLNOKI FESTŐK MŰVEIBŐL

Az aradi múzeum képtárában megtekinthető Edvi Illés Aladár szolnoki művészek „Falurészlet Selmecbánya mellett” című festménye.

KÁSA JÁNOS

Ifjú szívem ütemére

Ki mondja, hogy Tavaszom elhagyott,
ki sugdossa, hogy most a Nyár ölel?
Tavasz hűsége szememben ragyog,
illatos csókja ajkamon tüzel.

Ki hazúja, hogy Ősz lesz majd a
[nóm,
s már kindígtatja ajkaid nekem,
s hogy megsalam, Tél lesz a sze-
[retőm,
ki csókjalval zárja le szemem?

Buta beszéd, hisz Tavasz az enyém,
ha érnek is kadszban a szemek;
karján pihen szép gyermekem: Ré-
[mény,
hiába hullók, bágyadt levelek!

Irodalmi levél

Mostanában, hogy Az öreg halász és a tenger című könyve magyarul megjelent, sok szó esik a Nobel-díjas amerikai íróról, Ernst Hemingwayről.

Alig hogy elvégezte a középiskolát: kitört az első világháború. Látási zavarái miatt nem vették fel a hadseregbe. Mindenáron a harctérre szeretett volna kerülni. Végül, mint vöröskeresztes gépkocsivezető, Olaszországba került. A piavementi harcokban aknaszilánkokkal megsebesült. A háború egész életére rányomta bélyegét. A felmérhetetlen szenvedés, a gyilkos és mégis visszavonhatatlan parancsok, a véletleneken forduló élet, vagy halál, a megrázkódtatás, amelyet sebesülése okozott — ezek az élmények vetették elébe a kérdést, amelyhez azóta minden művében visszatér: hogyan maradhat ember az ember egy embertelen világban, amikor csak egy biztos: hogy végül a halál vár rá. Ezzel a tragikus érzéssel indul írói pályája.

A háború után lapludósiót Párizsban. De néhány év múlva felhagy az újságírással, hogy teljesen függetlenül dolgozhasson. Első elbeszéléskötete Napjainkban címmel 1924-ben jelent meg. Gyermekkori és háborús élményeket idéz fel benne. Többé-kevésbé az író személyes élményeiről szólnak. Alapjuk mindig valami megrázó esemény: a testi és lelki szenvedés szörnyű, néha hihetetlen példái, amelyek mégis megestek, meghozták éppen most, „napjainkban”. Stílusa rendkívül tömör, szűkszavú, csak a lényegre szorítkozik. Kevés a leírás, annál több a párbeszéd és a belső monológ. Már első írásában feltűnik realiztikus ábrázoló képessége. Első regénye, a Különös társaság (1926), annak a fiatal értelmiségi nemzedéknek a rajza, amely az első világháború után minden eszményből kiábrándulva és minden elítéllettel szakítva, ivásban, léhaságban, idegtépő szórakozásban keresett feledést.

1929-ben jelent meg a Bucsú a fegyverektől címmel, első kiemelkedő műve. Ezuttal a főhős, mintha csak az író saját háborús élményeit mondaná el. Eszméletmondanivalója: ha reménytelen is az egyének a környezetével és a halállal folytatott harca, ki kell tartania a végősig,

becsületből, az emberi élet méltóságáért.

A huszas évek végén és a harmincas évek elején lassan erősödik Hemingway írásában az ellenállásra, kitartásra biztató hang. Legismeretesebb ezek közül Akit nem győzték le című novellája, egy kiöregedett bikaviador utolsó küzdelméről.

Szegények és gazdagok című regényét a spanyol polgárháborúban szerzett tapasztalatai alapján írta. E műve a nincstelenségről szól. Jelleműket osztályhelyzetük szabja meg. Spanyolországi élményeiből született antifasiszta regénye, az: Akléri a harang szól.

Az öreg halász és a tenger című művében nincs már szüksége különleges alakokra, hogy problémáját kifejezhesse. Ez az első eset, hogy hőse nem katona, nem sportbajnok, nem torreador, nem csempész, hanem egyszerű kétkézi munkás — egy öreg halász. Ennek az egyszerű embernek a történetében megrázó képet rajzol valamennyi hozzá hasonló sorsáról. Az öreg halász és a tenger ritka erejű dokumentuma a szegényember sorsának a főhős világban. Ritka dokumentuma a szegény ember hősiességének is. S tegyük hozzá, hogy Santlago az első hőse az írónak, aki kiállja a küzdelmet és nem pusztul bele. Es az első, aki nem marad magára a világban. Igaz, a tengeren egyedül küzdökik a nagy hallal, meg a cápákkal, de közben a fiura gondolt. „Bárcsak itt volna velem a gyereki!” — hajtogatja egyre és nem ok nélkül; Manolin gondosan ápolja a kimerítő kaland után s a következő alkalommal már ismét együtt mennek majd a tengerre.

Itt tart ma az író a válasz megfogalmazásában, amelyet a nagy kérdésre szeretne adni életművével. A világ gyilkos és kegyetlen körülfötte. — „De az ember nem arra született, hogy legyőzzék!” — mondja az író.

Hamarjában talán azt mondhatnók, hogy a politikai és szakkönyvek mellett a legkelendőbb az „Operakalauz”. Imáron hatodik kiadásban látott napvilágot, de még jónéhány újabb kiadás sem elégíti ki az olvasókat. A rádió elterjedése hozta ezt a nagy zenei „általános művelés-

get”. A könyvkereskedők a megmondható, hogy mennyire keresik a zenei műveket, a kiváló zenészek életrajzát és mindent, ami a muzsikára vonatkozik.

De keresettek a versgyűjtemények, a szerelmes verseket tartalmazó antológiák is. A „Minek nevezzelek” című versgyűjtemény — és a hasonló összeállítású pesti kiadvány is, azt hiszem, nem maradt a kiadók nyakán.

Talán az olvasók körében megejtett „közvéleménykutatás” indította arra az egyik kiadóállalatot, hogy megjelentesse Takáts Sándornak, a nagyszövű történetírónak „Bajlvívó magyarok” című könyvét. A mű válogatás, a csaknem két évtizeddel ezelőtt elhunyt tudós legszebb írásai. Takáts évtizedekig a bécsi levéltárban éppen a törökori anyaggal foglalkozott. Pompás magyarsággal megírt, igazi hazafiságtól áthatott írásai nagyszerű emléket állítanak a végvárai vitézeinek, a régi, híres kapitányoknak és a magyar multnak.

A választékosabb ízlésű olvasók nagy öröme, a közeljövőben megjelenik Thomas Mann tanulmányainak — talán — két kötete. Az európai szellem e hatalmas alakjának véleménye írókról, könyvekről és az életről — nagyszerű olvasmány — nak ígérkezik.

Egy „örökifjú” könyv újabb és újabb sikeréről olvashatunk minduntalan. A Pál-utcai fiúk ez a könyv, — Ifjúkorunkban valamennyiünknek kedvelt olvasmánya. Kínában adják ki legközelebb, de a magyarnyelvű kiadásokból is elkél évenként kettő-három. (Nemrég jelent meg Pozsonyban magyarul, Prágában csehül, Újvidéken szerbül és magyarul). Legközelebb románul lát napvilágot — és a kis Nemecsek Ernő története most már a hazai olvasótábor kicsinyeinek lelkében kelt felejtethetetlen élményt!

A szép, tanulságos, maradandó könyvek mellett, tekintünk a hasznosakra is. Az egyik pesti kiadó „illetent” mű megjelentetését jelzi — egyelőre — az Ifjúság számára. Ne kacagjunk! Hej, sokféle elkelne ebből a hasznos könyvből jónéhány ezer példány a „felőtteknak átdolgozott kiadásból” is!

(—s)

MIHAI BENIUC

TAVASZI DAL

Mit ér, ha vaksin, izzadón vesződtök,
Viasz-szin arccal nyögőtk ernyeg?
Hiába minden: nem lesz ám erőtk,
Hogy ily tavaszt bilincsbe verjete.

A rothadtsból új rügyek repesnek,
Bimbóz, virul hazánk, e nagy beteg.
S ti most, hogy Május int be, arra lestek,
Hogy ily tavaszt bilincsbe verjete?

Ma friss szelektől reng az őz rög alja,
Új nap kel, ifjan zug a rengeteg.
Nem értem, mily gonosz madár sugallja,
Hogy ily tavaszt bilincsbe verjete.

Nem érteke, hogy már közénk dörög be
S e földön szélcsóhá a fergeteg?
Hiába küzdödtök, líhege, nyögve,
Hogy ily tavaszt bilincsbe verjete.

Mit ér, ha vaksin, izzadón vesződtök,
Viasz-szin arccal nyögőtk ernyeg?
Hiába minden: nem lesz ám erőtk,
Hogy ily tavaszt bilincsbe verjete!

Fordította: Franyó Zoltán

Kovács Ferenc

AKARAT

Dr. Kenedy István egyetem tanár, az I. számú sebészeti klinika vezetője lehajtott fejével ült szobájában. Kint csendesen hullott a hó és fehér lepelével már jócskán betakarta a szemközti vöröstégla épület palafedélét. A professzor néman nézett maga elé, néha egyet-egyét bölintott, aztán megfogta pulzusát. Hirtelen felugrott, az íróasztalához lépett és csezengett.

A következő percben a tanársegéd jött be a szobába. Csodálkozva nézett az ösleju professzorra, akinek arcát szokatlannal feldultnak találta. Kímélt mozdulattal meghajolt és várta, amíg a professzor feléje nyújtja kezét.

— Mit óhajt, professzor elvtárs?
A professzor odasielt a tanársegédhez, keztenyújtott neki és így kézenfogva vitte magával a szoba közepéig.

— Szokatlan elhatározásra jutottam... — szólt és homlokát megjobban összeráncolta. — Ont terjesztettem elő utódomnak, mert én... én többé nem veszek kést a kezemből.

A tanársegéd elhílvé bámult az ősz férfire, aki megtagadja a további szolgálatot, az emberiség további megsegítését. Nem tudta, mit gondoljon. Örömet kellett volna éreznie hirtelen elölélletése miatt, hiszen erről még álmodni sem mert, [A] professzor hóhérra haja és magas kora ellenére, fiatalos arcú, rugékony moztulatu ember volt. Csak most, ez a találkozás, — ez furcsán hatott. A homlokán barázdákat fedezett fel. Szemel sötétek, besétek és nyugtalanul villantak jobbra-balra. A keze pedig, amikor megfogta az övét, idegesen megrándult,

Megdöbbenette, hogy vissza akar vonulni munkájától. Hány ember áldja boszorkányosan ügyes kezét, hány ember köszönheti az életét neki és a tudomány is milyen hatalmas lépésekkel tört előre az ő zseniális közreműködésével. Nem tudott örülni a professzor visszavonulásának, sem annak, hogy helyét ő foglalhatja el. Talán nem is érezte magát elég erősnek, elég felkészültnek, elég biztosnak erre.

— Nem értem, professzor elvtárs elhatározását.
— Ne lepődjék meg, — így határozottam... Így lesz — és ezzel nyujtotta a kezét. A tanársegéd tudta, hogy magára akar maradni. — Kérem, értesítsen mindenkit elhatározásomról — fűzte még hozzá. A tanársegéd könnyedén meghajolt és elhagyta a szobát.

Mint felzaklatott hangyaboly, olyanná vált a klinika néhány percen belül. Mindenki a rendkívüli esetet tárgyalta és senki sem tudta, mi lehet a hirtelen elhatározás oka. A havazás alábbhagyott, majd elállt. Negyedóra múlva autó állt meg a klinika épülete előtt. Egy nő lépett ki belőle és ruganyos léptekkel felment az épület lépcsőin, a kocsi pedig elsuhan a klinika elől.

A következő percben az eddig hangyabolyként nyüzsgő folyosó szétrébbent, hogy helyet adjon az érkező vendégnek.
— Kenedy professzort keresem, vezessenek sürgősen hozzá.
— Azonnal — szólt a tanársegéd és rohant a professzor szobája felé. Félénken kopogott, aztán még hárommal erősebben.
Bentről semmi neszt sem hallatszott, a tanársegéd már-már azt hitte,

hitte, hogy a professzor eltávozott, midőn fepatant az ajtó. Az őszhajú tanár állt ott.

— Tessék!
— A Vörös Láng gyár kádere se van itt és önnel kíván beszélni — mondta a tanársegéd.

A professzor lehajította fejét, mint aki gondolkodik, hogy mitévő legyen, aztán csak ennyit mondott:
— Kérem!

A tanársegéd már fordult is és a következő percben már vezette a kádere sezt a professzor szobája felé. Ismét kopogott.
— Szabad! — hallatszott a hang bentről és a gyár kádere se lépett a professzor szobájába.

A tanársegéd megállt az ajtó előtt és mereven leste, mi történik. Elmult egy félóra is és az ajtó zára még mindig mélyen őrizte a bent folyó beszélgetés tilták. Azután felpatant az ajtó és az asszony mosollyal az ajkán lépett ki a folyosóra. A tanársegéd követte.

— Mi történt Kenedyvel? — kérdezte a nő.
— Nem tudom...
— Ázi mondta, hogy többet nem operál.

— Ennyit én is tudok.
— Egy ilyen ember... aranyat ér a kezén...
— Rejtély...
— No, de én rábírtam. Az egyik munkásunkról van szó. A vakbele perforálódott és csak Kenedy mentheti meg. A kocsi már hozzá is, in-tékedjék, hogy a hordágyval várják-mű. Minden pillanat végzetes lehet,

— Igenis, intézkedem. Ezzel a tanársegéd elbucszott és a következő pillanathoz a klinika ismét hangyabolyhoz hasonlított. Mégis operál Kenedy — suttogták végig a folyosón és serény kezek foglaltak kódtak mindenfelé.

A professzor és környezete, bemosakodva, fehér köpenyben, fehér álarccal állt Várták a kinyíló ajtón görgőkocsin beguruló, súlyos beteget fekvő munkást. A beteg egy pillanat alatt felkerült a műtőasztalra. Kenedy intett. Az éteres maszk a munkás orrára került. A segédorvos hangja hallatszott: „mélyen... mélyen... Tessék számolni... egy... kettő... öt... nyolc... tíz...”

Most Kennedy újra int és a következő pillanatban felemel a kést... és vág. Csipesz... tampon... csipesz... olló... tampon... csipesz... tampon... olló... A tempó egyre gyorsabb. A műtősnő nem győzi adni az eszközöket. A professzor csak dobálja azokat egymásután a tábla.

Szeme előtt hirtelen furcsa színláték vonul el. Apró fehér körök táncolnak előtte, melyek egyre nőnek, majd eltűnnek. A műszer visszave-ri a reflektor fényét és ez mereven

belevésődik agyába. A körök egyre sűrűbben jönnek és egyszerre csak úgy érz, furcsa értelmet kap minden. A kés a kezében, az olló, a csipesz, a tű... Azután betűket lát, furcsa, rendszertelen sorban táncolni maga előtt... A betűk egy darabig keverednek, aztán sorba beugranak a körbe és forognak... Forognak, eszeveszett sebességgel. Megkísérl kiolvasni a betűk értelmét, de nem megy... Lát egy „a” betűt, lát egy „t” betűt, egy „k”-t, egy „r”-t, de a betűköt csak forog, forog, szédülte, megállíthatatlan tempóban. A professzor nyel. Nagyot nyel. A homlokán kiüt a verejték... a szemét egy pillanatra lehunyja... kezében az olló... rendületlenül dolgozik... gyakorlott keze még ura a helyzetnek. Ujra a keringő betűk lángtűzre fut a szeme előtt szédületes tramban. A műtősnő letérli a homlokát... A betűk most egyre jobban izzanak... és most már lángol az egész betűsor. A kör most megnyílik... és fut... fut... mint az ostort játszó gyermekek sora. A kiegyenesedett lángbetűk sisetergő fonala most megáll és a professzor elolvassa: „akarat”.

E pillanatban megáll kezében a kés... Egy másodperc... két másod-

perc... öt másodperc... tíz másodperc... a kés áll. Homlokán hideg verejték gyöngyözik... All, áll... aztán feltekint fel a szeme elé, forog vele az egész terem... A seb előtte hatalmas! n... Eldobja a kést, az arához kap és a következő pillanatban tehetetlenül rogyik össze.

Az ápolók berohannak, hordágyra teszik és klinikai szobájában a heverőre fektetik. Helyébe a tanársegéd áll és befejezi a műtétet.

— Tudta, miért nem akar többé kést venni a kezébe...
— Mi történt Kenedyvel?
— Nem láttad? Így soha nem dolgozott. A nehezen tud volt, majdnem befejezte a műtétet. De nem bírta már tovább.

E rövid párbeszéd a klinika folyosóján hangzott el, amikor a beteget éppen visszatölték a szobájába.
— Hogyan sikerült a műtét? — állta a tanársegéd utját a kádere se.
— Nagyszerűen — mondta az orvos.
— Hiába, Kenedy ismét remekelt...
— Igen, elvtársnő! Azt hiszem, sajnos, utójára.

Fejlődik a közös vagyon

A Molotov szovjet gyártmányú tehergépköcsi motorjának berregése betölti a kollektív gazdaság szék-házának udvarát. Nagy a sürgés-forgás a sági Szikra kollektív gazdaságban. Két mezel brigád, amely a határ egyik részén bejelezte a kukoricaszár vágását, éppen most készül kiinneni a határba, hogy folytassa a kukoricatörést. Most van itt a tengeri törés ideje s minden percnyi időt ki kell használni.

Nem is kell sokat várakozni, mert a tehergépköcsi máris indul a kollektívistákkal a kukoricaföldre. A gépköcsi távozása után úgy tűnik, mintha kihalt volna a kollektív gazdaság. De nem! A kovácsműhelyből kalapácsütések zaja hallatszik; itt javítják a mezőgazdasági szerszámokat, gépeket. A kerékgyártó műhely előtt éppen most húzzák a ráfőt az egyik kocsikerekre. Az asztalosműhelyben is szorgalmasan dolgoznak.

Amott, az udvar végén kisebb csoport a kukoricát hordja a kotárkákba. Feljűk tartok. Miután az elnök felől érdeklődöm, az egyik kollektívista az iroda felé mutat:

— Arra ment — igazít utba.

Keskeny folyosó vezet a kollektív gazdaság elnökének irodájához. Az irodában ketten vannak: Ioanes Simion, az elnök és Dospinescu Pavel, az alapszervezet titkára. Mindketten harmincöt év körüliek. Magastemetű, szélesvállú, piroscaru férfi a kollektív gazdaság elnöke. A párttitkár jóval kisebb termetű, mint az elnök. Mosolygós arcú, vig kedélyű ember ismerősként üdvözlőjük egymást. Helyet foglalok az egyik széken és a kollektív gazdaság fejlődése felől érdeklődöm.

— Látta az elvtárs a tehergépkocsikat? — kérdi az elnök.

— Eppen akkor jöttem, amikor a tagokat vitte a határba kukoricát törni — válaszolom.

— Nemrég vittük — mondja büszkén. — Nagy segítséget jelent. Amint látta, a tagok itt gyülekeznek az udvaron és a tehergépköcsi percek alatt kiviszi őket a munkahelyre. A gépkocsival a terménybetakarítás is gyorsabban halad.

— Tudom, hogy büszke vagy a tehergépkocsikra, — veszi át a szót a párttitkár — de ha már a kollektív gazdaság fejlődéséről beszélünk, akkor kezdjük talán a megalakulástól.

Egy ideig mindhárman hallgatunk, azután az elnök ezeket mondja:

— 1952-ben alakult meg a sági Szikra kollektív gazdaság. Akkor még csak 51 család lépett be mintegy 240 hektár földdel. Nehéz volt a kezdet. Tizenkét lóval, két tehénnel, öt kocsival és két vetőgéppel rendelkezünk csupán. De azért nem hátráltunk meg. Mint egy nagy család, valamennyien lelkesen dolgoztunk. Evről-évről mind szebb és szebb terméseredményeket értünk el. Közben számos — egyénileg gazdálkodó dolgozó paraszt látogatta meg gaz-

daságunkat és személyesen győződött meg a közös munka előnyeiről. Minden évben újabb és újabb tagok léptek be a gazdaságba.

Beszélgésünk egy ideig félbeszakad, mert az egyik brigádvezető a kukorica betakarítással kapcsolatosan vált néhány szót az elnökkel.

— Amint említettem, — folytatja az elnök — a megalakulás óta sokat fejlődöttünk, erősödöttünk. Mig 1952-ben csupán 51 család volt tagja a kollektívának, ma a tagok száma 376 családra növekedett. Erről az eredményről a titkár elvtárs többet tud mondani — hangsúlyozza.

— A kollektív gazdaság új tagok felvételével történő megerősítését — mondja a párttitkár — az alapszervezet állandó feladatának tekintik. Alapszervezetünk minden tagja konkrét feladatot kapott, hogy két-három egyénileg gazdálkodó dolgozó — paraszt család győződjön meg a szocialista mezőgazdaság felsőbbrendűségéről és a közös munka előnyeiről.

A párttagok kivétel nélkül lefektették ezirányú feladataikat. Hozzá kell fűznöm azt is, — folytatja a párttitkár — hogy ezt a munkát nem kampánynak, hanem állandó pártfeladatnak tekintjük. A kommunista és a legjobb párttagok kivétel nélkül politikai szervező — munkájának eredményeként csupán ez évben 104 egyénileg gazdálkodó dolgozó paraszt család lépett a kollektív gazdaságba.

— Hány hektár földdel rendelkeznek jelenleg és hogyan gyarapodott a gazdaság? — kérdezem.

— Az új tagok felvételével — kapcsolódik a beszélgetésbe ismét az elnök — lényegesen növekedett a földterület és erősödött a gazdaság. Ma már 1436 hektár földünk van. Hol vagyunk már 1952-től, amikor csak

néhány kocsi és vetőgépünk volt! Jelenleg a tehergépkocsin kívül 32 szekerünk, 7 vetőgépünk és számos mezőgazdasági szerszámunk van.

A sági Szikra kollektív gazdaság elnökeivel és az alapszervezet titkárával folytatott beszélgetés során megtudtam, hogy jelentős mértékben növekedett az állatállomány is. Ma már 64 lóval, 24 csikóval, 27 tehénnel, 30 tenyészkocával és 188 birkával büszkélkednek a kollektívisták.

— Az állatállomány fejlesztésével párhuzamosan — mondja Ioanes Simion elnök elvtárs — szükséges új istállók építése is. A nagyobb befogadóképességgel istállóit például rövidesen befejezzük. Gyors ütemben folynak a munkálatok a sertésöl építésénél. Ez az ől 90 sertés befogadóképességgel lesz.

Már éppen be akarom csukni jegyzetfüzetem, amikor az alapszervezet titkára még ezt mondja:

— Irja meg az elvtárs azt is, hogy a kollektív gazdaság állóalapja 1.500.000 lej.

Ezt is feljegyeztem, majd kimentünk a gazdaság udvarára. A tehergépköcsi kukoricával megrakva, utakézen állt.

— Ha akarja az elvtárs, mehet az autóval — mondták. — Ujarad-ra viszi a kukoricát a begyűjtő központhoz.

— Szívesen mennék, — válaszolom — de még van néhány elintéznivalóm a néptanácsnál.

Kilépek a kapun s a néptanács épülete felé tartok. A sarkon megállók és visszanezdek. A kollektív gazdaság tehergépkocsija éppen most jön ki a kapun s kukoricával megrakva, halad az ujaradi begyűjtő központhoz.

Hegedűs István

Látogassuk a központi könyvtárat!

A rajoni központi könyvtár (Kulturpalota, telefon 10—15) és a gyermek, valamint ifjúsági könyvtár (Közértesség útja 89) különböző nyelvi irodalmi, ideológiai, tudományos, technikai, stb. könyveket kölcsönöz az olvasóknak. Beltraktózási díjmentesen történik a személyazonossági igazolvány, iskolásoknak az is-

kolai igazolvány alapján. Az olvasóteremben naponta újságok, folyóiratok és a könyvtár dokumentációs alapjának kötetek tanulmányozhatók. A rajoni könyvtárat naponta 10—14 és 16—20 óra között látogathatják. Vasárnap 10—13 óra között, az ifjúsági könyvtárat pedig naponta 10—13 és 16—19 óra között.

Villanyserelők vizsgája

A temesvári energo kombinát (Roosevelt-tér 11) a miniszterium 8/5740—1956. számú körlevelére értelmében 1956. október 4-én, elsőfokú villanyserelői szakvizsgát tart. Minden felvilágosítást Temes-

vár-rajonai részére a temesvári villanygyár EC 4. szolgálat (telefon 11—80), Arad-rajonai részére pedig az aradi villanygyár (telefon 22—32) ad.

Kiállítás a Szolnoki Művésztelep festőinek alkotásaiból

Az aradi Kulturpalotában lévő Történelmi Múzeumban kiállítás nyílt a szolnoki művésztelep festőinek alkotásaiból. A kiállítás, az 1848

—49-es forradalmi múzeum, a régészeti osztály és a képtár megalakításától vasárnap, kedden és pénteken 10—13 és 17—20 óra között.

A gazdasági szerződések szerepéről és jelentőségéről

H. D. STERIAN,

egyetemi előadótanár

következménye pedig az önkéntesség növekedése és a rentabilitás csökkenése. Köztudomású, hogy minden vállalat érdeke az önkéntességöknek és a kifizetendő termelés. Eppen ezek a tényezők azok, amelyek arra ösztönözik a vállalatokat, hogy szerződéseket kötnek, amelyek az áru leszállításának időpontját annyira homályosan határozzák meg, hogy az egyáltalán nem, vagy alig közelezi őket vállalaik tiszteletben tartására.

Alaknak olyan szerződésszegések is, amelyek a megrendelő vállalatok termelési folyamatában zökkenőket idéznek elő. Ez év második negyedében például a marosaknai marosdagyár nem szállította a teljes egészében az aradi December 30 üzemnek a megrendelt marosdó-mennyiséget. Így tehát, a December 30 üzem sem teljesítette ütemesen a tervet. Ennek következménye pedig az volt, hogy számos kereskedelmi egységgel szemben nem tudta leróni gazdasági szerződésben vállalt kötelezettségét.

A szerződési fejelem megszegése nemcsak a szállítási időpont előadásában nyilvánul meg. Esetenként a minőség körül is mutatkoznak hibák. Mivel a nagyszámú Independența üzem, a gazdasági szerződésben megállapított minőségtől eltérően, használhatatlan szövőgép-cse-realkatásokat szállított a Constantin Ivanov textilgyárnak, alkalmazta a termelés zökkenésmentes kibontakozását ebben az üzemben.

Szigoru szerződési fejelemet kell meghonosítani az együttműködésen alapuló szállítások vonatkozásában, tekintve, hogy az e téren tapasztalható kihágások számos vállalatnál súlyos hibákat vonnak maguk után a

Vasárnap, szeptember 23.

BUKAREST I. 7: A Scintila vezércikke. 7.30: Román könnyűzene. 8.30: Zenés műsor gyermekeknek. 9.30: Könnyűzene. 9.45: „Mindenből — mindenkinél”. 10.45: Közlemények és zene. 10.50: Népi dalok és táncok. 11.20: Zeneszerzőink melódiáiból. 11.50: Népszerű operaszíndarabok. 12.15: Hangverseny. 13: Rádióújság. 13.10: Akkordeon-számok. 13.15: Moszkva beszéli. 14: A rádió népi zenekara. 14.55: Kivánsághangverseny. 15.05: Román népi muzsika. 16.30: Falvak újsága. 17.15: Román könnyűzene. 19.30: Rádiószínház. 21.18: Román népi táncok. 21.30: Rádiómagazin. 22.15: Táncczene. 22.30: Sport hírek. 22.45: Braziliai tánczene. 23: Hírek. 23.10: Táncczene.

BUKAREST II. 7: Reggeli hangverseny. 7.30: Rádióújság. 8.20: Dalok. 8.40: Könnyűzene. 9: Chopin hangverseny. 9.31: Román népi dalok. 10: Politikai jegyzetek. 10.15: Könnyűzene. 12.20: Román népi muzsika. 13: Esztrád-hangverseny. 14: Lapszemle és rádióújság. 14.20: Hegedűhangverseny. 14.30: Esztrád-hangverseny. 15.30: Hírek. 16: Szimfonikus zene. 17: Közlemények és zene. 17.15: Román népi muzsika. 17.45: Hangverseny. 19: Könnyűzene. 19.30: Táncczene. 22: Hírek, sport hírek. 23.15: Szimfonikus hangverseny.

BUDAPEST (KOSSUTH). 9: Zenei fejtörő. 10.25: Tombola. A gyermekrádió műsora. 11.30: Kulturális krónika. 14: Közvetítés Moszkvából, a Magyarország—Szovjetunió válogatott labdarugómérkőzéséről. 16: A Bratislavi Kulturpark tánczenekara játszik. 20.20: Magyar nőhangverseny. 21: Sopron. Irodalmi műsor. 23: Zenekari hangverseny.

BUDAPEST (PETŐFI). 11: Hangverseny. 12.30: A világirodalom humor. 13.40: A Lotru legendája. Mesejáték. 15.20: „Diák, ír magyar éneket”. Régmúlt századok krónikája nyomában. 16.20: A Zenebarátok köre válaszol a hallgatók kérdéseire. 18: Schumann: d-moll trió. 18.32: Csehov novellái. 18.56: 80 perc zenével. 20.20: Rádiólexikon. 20.50: Táncczene.

—O—

Időjárás

Szeptember 23-án, vasárnap többnyire derült égből mellett szép idő várható. A hőmérséklet emelkedik, 22—26 fok között, éjszaka 7—10 fok között lesz. Gyenge szél.

A következő 2 napon szép, meleg idő várható, a hőmérséklet kissé csökken.

TESTNEVELÉS ÉS SPORT

Román birkozők sikerei Jugoszláviában

A jugoszláv Opatijában befejeződött a kötöttfogású birkozőverseny, amelyen a román versenyzők kimagasló sikereket értek el. A hivatalos pontversenyben a román birkozők 31,5 ponttal a második helyen végeztek a magyarok mögött, akik 37,5 pontot szereztek. Egyénileg

Dumitru Pirvulescu a kislégsúlyban első, Horváth a nagylégsúlyban második, Ion Popescu a nehézsúlyban harmadik, Georgehe Dumitru a könnyűsúlyban harmadik, Lazar Burjor a nagyközépsúlyban harmadik, Surli pedig a nehézsúlyban második helyen végzett.

Oktoberben megkezdődnek a vívó-edzések

Beszámoltunk arról, hogy Aradon újabb megkezdődik a vívóélet és most már azt is közölhetjük, hogy a vívóedzések a November 7-utáni kezdő 4. számú leány középiskola tornatermében lesznek. Október hónap első napjaiban Dehelean Adrian edző vezetésével megkezdődnek az edzések, amelyeken az aradi vívók közül kezdők is részt vesznek. Jelentkezési előjegyzéseket elfogadnak a városi Testnevelési és Sportbizottságnál (Avram Iancu-tér 22, III. emelet).

zö vezetésével megkezdődnek az edzések, amelyeken az aradi vívók közül kezdők is részt vesznek. Jelentkezési előjegyzéseket elfogadnak a városi Testnevelési és Sportbizottságnál (Avram Iancu-tér 22, III. emelet).

A szatmári Progresul Aradon

Vasárnap délután 4 órai kezdettel a Locomotiva-pályán ismét „B”-csoportbeli labdarugó mérkőzést láthat az aradi közönség: ezúttal a szatmári Progresul csapata méri össze erejét az aradi vasutasokkal. Az aradi Locomotiva a bajnokságban a

kilencedik helyen fekszik, tehát szűke van a pontokra, a győzelmet azonban csak az eddigiekkel sokkal jobb játékkal szerezheti meg. Remélhetőleg az aradi vasutascsapat játékosai, ennek tudatában, teljes erőbedobással fognak küzdeni a fontos bajnoki pontokért.

Miért filtoztak el a játéktól két aradi kézilabdázót?

Aradon sok híve van a kézilabdának és ezek bizonyára csodálkozva látták, hogy a Progresul ICA kézilabda csapata röviddel ezelőtt 6:5 arányban vereséget szenvedett a fogarasi Energia együttestől, amikor félidőben meg az aradiak vezetői 5:3 arányban.

Az aradi kézilabdázók nagy lelkesedéssel kezdtek hozzá az idényhez, de ez az önfeláldozó lelkesedés nem talált visszhangra valamennyi játékos körében és jelenleg a csapat helyzete a bajnokságban rendkívül kedvezőtlen. Elsősorban két játékos szereplésének tulajdonítható a csúszás, ezek Volmann Ferenc és Marschang Ferenc. A két játékos ugyanis bizonyos idő óta nem jelent meg sem az edzéseken, sem a mérkőzéseken és ugyanakkor követelésekkel léptek fel a sportközösség vezetésével szemben. Tulajdonképpen a játékosok, hogy például Volmann csak 900 lejes havi fizetést kért, de dolgozni nem akart.

A túrhelyzet a fogarasiak elleni mérkőzésen érte el csúcspont-

ját, amikor a két játékos aprólékosan magatartást tanúsított Tudor Vasile edzővel szemben és szándékosan játszott olyan rosszul, hogy a mérkőzést a csapat elvesztette. A mérkőzés végén a két játékos örömmel „üdvözölték” egymást. A játék folyamán igyekeztek társaikat is befolyásolni és ezzel biztatni őket, hogy lépjenek át a fogarasiak soraiba, mert Fogarason 1000 lejes fizetést kapnak, anélkül, hogy dolgozniuk kellene.

A két játékos magatartását a sportközösség vezetésével megvitatta és mindketőtől a játéktól 2—2 évre felfüggesztette. A sportközösség intézkedése helyes volt, annál előrelátóbb azonban a fogarasi csapat edzőjének, Monis Ferencnek eljárása, aki a mérkőzés folyamán ajánlatot tett a játékosoknak, jöjjenek Fogarasra, mert ott nagyobb fizetést kapnak és nem kell dolgozniuk sem. Ilyen magatartás bárki részéről helytelen, főleg azonban egy edző részéről.

Riven Ioan

Néhány sorban

Az RNK körüli kerékpáros versenyen a Kolozsvár—Nagyszeben versenykaszaron Tudose Calin győzött. Az egyéni összetett versenyben továbbra is Constantin Dumitrescu halad az élen, a csapatversenyben viszont a Dinamo vette át a vezetést a Hadsereg Központi Háza csapatától.

A moszkvai saakképzőversenyben a román csapat 2 és fél:1 és fél

arányban vereséget szenvedett a német saakkézpárról. Nyolc forduló után a Szovjetunió vezet 20 és fél ponttal, míg a román csapat 14 ponttal a nyolcadik helyen áll.

A következő labdarugókat tiltották el az ellenfél szándékának megtagadásáért: Crutiu (Bukaresti Progresul) 1 mérkőzés, Bodó (Bukaresti Locomotiva) és Neacsu (Ploesti Energia) 2—2 mérkőzés, Nedelcu (Kolozsvári Stiinta) 3 mérkőzés.

A Román Munkáspárt II. kongresszusának dokumentumai igen nagy jelentőséget tulajdonítanak a vállalatok műszaki-anyagi ellátása megjavításának. „A nyersanyag- és fűtőanyagellátás az ipar egyik alapvető kérdése, a vállalatok egész tevékenysége függ ennek megoldásától” — hangsúlyozza a párt Központi Vezetőségének a II. kongresszuson elhangzott jelentése. A jelentés bírálja az anyagellátásban mutatkozó hibákat. Rámutat arra, hogy e hibák jelentősen fékezik a termelési ütemes teljesítést, a munkatermelékenység növekedését és az önkéntesség csökkenését. Emellett leszerelik a dolgozók munkanélkülét, elkedvetlenítik őket és jövedelmükre is kihatnak. A Román Munkáspárt Központi Vezetőségének jelentése megállapítja, hogy: „határozott fordulatra van szükség a vállalatok műszaki-anyagi ellátását illető egész tervező és szervező munka megjavításában.”

E célkitűzés megvalósításának fontos eszköze a gazdasági szerződések szerepének és jelentőségének növelése, valamint a szerződési fejelem megerősítése.

Köztudomású, hogy a vállalatok közötti gazdasági kapcsolatokat, az ellátás és elosztás vonalán, gazdasági szerződések szabályozzák. A gazdasági szerződések jelentősége, mivel erőteljes harcol ezeket képeznek a terv teljesítéséért és a tervfejelem tiszteletben tartásáért folytatott harcban — igen nagy a vállalatok és a szocialista gazdasági szervezetek közötti kapcsolatok szempontjából. A gazdasági szerződés felelősséget hárít egy a szállító, mint a megrendelő üzemekre a kölcsönös kötelezettségek tiszteletben tartása szempontjából, megállapítja a népgazdaság számára felesleges termelvények gyártását és a normálfelüli készletek felhalmozását, stb. Innen ered a gazdasági szerződések rendkívül gyakorlati hatékonysága. Nyilvánvaló, hogy ilyen körülmények kö-

zött a szerződések erőteljesen kifejlesztik a terv mennyiségi és minőségi teljesítéséért folyó küzdelmet és megerősítik az önálló, takarékos gazdálkodás rendszerét a vállalatokban.

Jogi szempontból a gazdasági szerződés nem más, mint két üzem, vagy gazdasági szervezet között létrejött megállapodás, amely a szocialista törvényesség alapján, a tervfeladatok teljesítésével összhangban, a kölcsönös kötelezettségek sorozatát és azok megvalósításának konkrét körülményeit tartalmazza. A vállalatok és gazdasági szervezetek közötti szerződés a szocialista termelési kapcsolatok hű tükröképe. E kapcsolatok lényege a tervteljesítés érdekében nyújtott kölcsönös segítségben és együttműködésben rejlik.

A gazdasági szerződésekben kristályosodnak ki és részleteződnek a szállító, valamint a vásárló üzemek kölcsönös kötelezettségei, a szállítmány volumenét és a szállítási időpontját, a termék minőségét és a szállítási értéke megterítésének módjait, valamint hasonló fontos tényezőket illetően, amelyek a vállalatok közötti kereskedelmi kapcsolatokat határozzák meg. Így, a szerződések elősegítik a vállalatok műszaki, ipari és pénzügyi tervének konkrét kialakulását s az operatív tervszerűsítés javulását eredményezik.

A szerződésben feltüntetett termékek leszállítása az illető vállalatok tervének szerves részét képezi. Ezért fontos a gazdasági szerződések feltétlen tiszteletben tartása.

A gazdasági szerződések érezhető hatását a tervfejelem tiszteletben tartása irányában, mivel anyagi felelősséget hárít a szerződő felek közül arra, amelyik nem teljesíti szerződésben vállalt kötelezettségeit. A kötelezettségek teljesítését elmulasztó vállalatok kártalanítania kell a szerződésben vásárlóként szereplő felet, ennek

következménye pedig az önkéntesség növekedése és a rentabilitás csökkenése. Köztudomású, hogy minden vállalat érdeke az önkéntességöknek és a kifizetendő termelés. Eppen ezek a tényezők azok, amelyek arra ösztönözik a vállalatokat, hogy szerződéseket kötnek, amelyek az áru leszállításának időpontját annyira homályosan határozzák meg, hogy az egyáltalán nem, vagy alig közelezi őket vállalaik tiszteletben tartására.

Alaknak olyan szerződésszegések is, amelyek a megrendelő vállalatok termelési folyamatában zökkenőket idéznek elő. Ez év második negyedében például a marosaknai marosdagyár nem szállította a teljes egészében az aradi December 30 üzemnek a megrendelt marosdó-mennyiséget. Így tehát, a December 30 üzem sem teljesítette ütemesen a tervet. Ennek következménye pedig az volt, hogy számos kereskedelmi egységgel szemben nem tudta leróni gazdasági szerződésben vállalt kötelezettségét.

A szerződési fejelem megszegése nemcsak a szállítási időpont előadásában nyilvánul meg. Esetenként a minőség körül is mutatkoznak hibák. Mivel a nagyszámú Independența üzem, a gazdasági szerződésben megállapított minőségtől eltérően, használhatatlan szövőgép-cse-realkatásokat szállított a Constantin Ivanov textilgyárnak, alkalmazta a termelés zökkenésmentes kibontakozását ebben az üzemben.

Szigoru szerződési fejelemet kell meghonosítani az együttműködésen alapuló szállítások vonatkozásában, tekintve, hogy az e téren tapasztalható kihágások számos vállalatnál súlyos hibákat vonnak maguk után a

termelési folyamat összekapcsolódása és váltak, és ez megfoszta valódi értelmét, jelentőségétől.

Az aradi G. Dimitrov gyár például csak megkésve szállította le egy sorozat személyvagont, mivel a bukaresti Mao Tze-tun üzemtől későn érkeztek meg az acélból öntött vagongalkatrészek.

A vállalatok egybehangolt és ritmikus ellátásának, az összes vállalatok és termelési ágak terve teljesítésének és tisztségviselésének érdekében a vállalatok kötelesek a szerződési fejelem vonatkozásában tapasztalható kilengéseket. Biztosítani kell a gazdasági szerződésbe foglalt valamennyi kötelezettség teljesítését, elsősorban a leggyengébb kötelezettségek teljesítését, mint például a szállítmány volumene, a szállítási időpontja és a szállított gyártmányok minősége.

Fontos kérdés a termelési kapcsolatok gazdasági szerződés alapján történő észszerű, megkülönböztetett megszervezése. Akadnak vállalatok, amelyek csak a rendelés legyártását követően hajlandók szerződéseket megkötésre, vagy a már megkötött szerződés utólagos módosítását igénylik. E szokások ártalmasak, szervezetlenséget idéznek elő a termelésben. A brailai Progresul üzem például, miután május hónapban bizonyos megrendeléseket eszközölt, megtagadta a szerződés utólagos megkötését. Hasonlókat tapasztalhatunk a Bocsia Romina üzemnél és a galati hajógyárnál.

A gazdasági szerződéseket a legmagasabb elvszerűség szellemében kell megkötönnünk és teljesíteniük. Meg kell szüntetni azt a helytelen módszert, hogy — csupán a „forma” kedvéért — a munka elvégzése után kötik meg a szerződést. Hasonlóképpen vissza kell venni az egyes szállító és megrendelő vállalatok között fennálló kölcsönös szívessegen alapuló tulságosan bőséges leszállítás helytelen gyakorlatát. Ha ez történik a szerződés formálissá, bürokratikus-

és váltak, és ez megfoszta valódi értelmét, jelentőségétől.

A szerződési fejelem tiszteletben tartásának kérdését az államigyelelem legfontosabb vállaljai egyikének kell tekintenünk. Meg kell szüntetni a szerződési fejelemmel ellentétben kerülő cselekedeteket és ki kell küszöbölni a szerződések jelentősége lebecsülésének helytelen, kártékony gyakorlatát.

Minden vállalatvezetőnek meg kell győződnie arról, hogy a szerződésből származó kötelezettségek maradéktalan teljesítése a megrendelő számára a termelési terv teljesítését, a szállító számára pedig azt a bizonyosságot jelenti, hogy eladható termékekért gyárt, amelyekből bevételek származnak, s hogy ilyenformán a forgóalap nem meredvük meg eladhatatlan árukészletek formájában.

E feladatok teljesítése becsületbeli kötelezettségeket hárít gazdasági és szakszervezeti kérdéseinkre. Népszerűen kell a gazdasági szerződések jelentőségét, harcolniuk kell a szocialista vállalatok között létrejött szerződések tiszteletben tartásáért.

A gazdasági szerződések tiszteletben tartásával nemcsak a műszaki adminisztratív szerveknek kell foglalkozniuk, hanem a szakszervezeti szervezeteknek is. A szakszervezeti gyűléseken meg kell vitatni a szerződési fejelem tiszteletben tartásának kérdéseit, elemezni kell azoknak a kötelezettségeknek megvalósítását, amelyet az illető egyes más szocialista egységekkel szemben vállalt. Meg kell találni a legjobb megoldást az e téren még fennálló hibák kiküszöbölésére.

A gazdasági szerződések tiszteletben tartásáért folytatott harc a vállalatok egész munkaközösségének kérdésévé kell válni, mivel ezen az úton az állam terv teljesítését, valamint a népgazdaság és a dolgozó emberek jólétének maradéktalan kielégülését biztosíthatjuk.

Offo Grofewohl és N. A. Bulganvin táviratváltása

A „Vörös Lobogó” szerkesztősége és kiadóhivatala: Karl Liebknecht utca 2-4. szám. Telefon: Szerkesztőség: 33-02, 33-05, 30-87, 35-69. Kiadóhivatal: 16-92. Nyomda: 20-77. Intreprinderea Poligrafică Arad.
Taxa postală plătită în numerar. conf. aprobării Nr. 53-1945.